

MRF 2024.303

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 18. december 2024, j.nr. 20/00460

Ophævet tilladelse fra 2019 efter miljøbeskyttelseslovens § 28 til udledning af rensset spildevand fra Holsted Renseanlæg til Natura 2000-vandløbet Holsted Å med lempede vilkår for organisk materiale, bl.a. fordi kommunen ikke havde medtaget kumulativ virkning af udledning fra Brørup Renseanlæg, og vurderingen ikke opfyldte habitatbekendtgørelsen eller indsatsbekendtgørelsens krav. Uden betydning, om det var uforholdsmæssigt dyrt at nedbringe udledningen fra spildevandsanlægget, da dette hensyn kun kan indgå ved fravigelse af kravene til vandkvalitet og habitatbeskyttelse.

Sagen omhandler Vejen Kommunes spildevandstilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28 til udledning af rensset spildevand fra Holsted Renseanlæg til Holsted Å, der er et Natura 2000-vandløb og målsat til god økologisk og kemisk tilstand i miljømålsbekendtgørelsen, hvor kvalitetselementet 'smådyr' er god, men alle øvrige kvalitetselementer er ukendt. Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området er bl.a. bæklamprer, flodlamprer, havlamprer, laks og snæbel. Baggrunden for sagen var, at Vejen Kommune i 2019 havde lempet spildevandstilladelsens kravværdier fra 2014 for udledning af organisk materiale (BI5) fra 3,2 mg/l til 4,7 mg/l. Kommunen begrundede lempelsen med, at det ikke var muligt at overholde de tidligere kravværdier, og at kravværdierne havde været overskredet i alle årene bortset fra 2018. Forud for den ændrede spildevandstilladelse havde kommunen gennemført en væsentlighedsvurdering efter habitatbekendtgørelsen, hvor kommunen havde inddraget udledning fra tre dambrug ved Holsted Å, som i 2019 udledte 33.336 kg BI5 årligt, men som i 2026 skulle overgå til udløbskontrol, hvilket vil reducere udledningen til 19.375 kg BI5 årligt. Kommunen mente endvidere, at tilladelsen var i overensstemmelse med den danske gennemførelse af vandrammedirektivet i indsatsbekendtgørelsen. Tilladelsen blev påklaget af Danmarks Sportsfiskerforbund, der bl.a. gjorde gældende, at tilladelsen krævede habitatkonsekvensvurdering, at

kommunens vurdering af kumulative virkninger var mangelfuld, da den ikke inddrog udledning fra Brørup Renseanlæg, og at udledningen medførte en forringelse af vandløbet. Miljø- og Fødevareklagenævnet (formanden) fandt, at kommunen ikke havde foretaget en tilstrækkelig vurdering af, om den ændrede spildevandstilladelse ville medføre en forringelse af vandløbets og kunne hindre opfyldelse af fastlagte miljømål, ligesom vurderingen efter habitatbekendtgørelsen var mangelfuld. Nævnet fremhævede i den forbindelse bl.a., at kommunen ikke havde inddraget udledning fra Brørup Renseanlæg, og at udledningen af organisk materiale fra de tre dambrug var baseret på fremtidige ikke gennemførte ændringer. I forhold til kommunens henvisning til, at spildevandets indhold af organisk materiale ville blive fortyndet i Holsted Å, og at der ikke var sket et fald i Dansk Vandløbs Fauna Indeks værdien (DVFI) på 5, bemærkede nævnet, at kommunen ikke havde forholdt sig til, om der kunne være problemer længere nedstrøms. I fortsættelse heraf afviste nævnet, at det kunne tillægges betydning, om kommunen finder renseudgifterne uforholdsmæssigt dyre, da dette hensyn kun kan inddrages ved anvendelse af undtagelsesbestemmelserne. Med henvisning hertil ophævede Miljø- og Fødevareklagenævnet kommunens spildevandstilladelse og hjemviste sagen til fornyet behandling.

Kommentar: Nævnets ophævelse og hjemvisning kan næppe anses for overraskende, da det efter sagens oplysning er rimeligt oplagt, at det ikke var tilstrækkeligt med en væsentlighedsvurdering efter habitatbekendtgørelsen af spildevandstilladelsens påvirkning af Holsted Å som Natura 2000-vandløb. Det kan derimod undre, at nævnet slet ikke omtaler, om kommunen havde gennemført en VVM-screening efter miljøvurderingslovens § 21, da sagens hovedspørgsmål var, om kommunens vurdering var tilstrækkelig. I forhold til vandrammedirektivets og indsatsbekendtgørelsen generelle forbud mod forringelse af vandmiljøet, skal dette således undersøges i forbindelse med screening henholdsvis miljøvurdering efter miljøvurderingsloven, jf. bl.a. sag C-535/18 (MRF 2020.5), MRF 2023.78 Mfk og MRF 2024.224 Mfk. Men herudover rejser afgørelsen to selvstændige spørgsmål om hånd-

hævelse af tilladelser til spildevandsanlæg. Det ene er, at det af sagens oplysning fremgår, spildevandsanlægget ikke har overholdt vilkår for udledning af organisk materiale (BI5) det meste af de fem år frem til vilkårslempelsen i 2019, uden at dette ses at have haft nogen retlige konsekvenser, hvor det må erindres, at selv om kommunen har kompetencen til at meddele tilladelse, er det Miljøstyrelsen, der er tilsynsmyndighed for kommunale spildevandsanlæg, jf. miljøbeskyttelseslovens § 65, stk. 4. Efter at overtrædelsen blev retligt lovliggjort i 2019, tyder sagens oplysning på, at vilkårene i 2019-tilladelsen for spildevandsudledning er blevet overholdt de efterfølgende fem år, men her opstår det efterfølgende problem, at de lempede vilkår var ugyldige, hvilket betyder, at rensningsanlægget foreløbigt i ti år har udledt spildevand uden en gyldig spildevandstilladelse, og at den fortsatte udledning er ulovlig. Dette må sammenholdes med, at en standsning af spildevandsudledningen fra Holsted Renseanlæg næppe er mulig, uden det vil have meget alvorlige følger for miljøet og sundheden, hvorfor disse miljømæssige hensyn taler for, at udledningen må kunne fortsætte, indtil der er meddelt en ny tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28. Selv om den ikke tilladte udledning er strafbar, er det endvidere noget vanskeligt at argumentere for et strafansvar for en aktivitet, som det af sundhedsmæssige og miljømæssige grunde vil være nærmest katastrofalt at bringe til ophør. I dette lys forekommer den mest adækvate reaktion på den ophævede tilladelse fra Miljøstyrelsen som tilsynsmyndighed, at Miljøstyrelsen i første omgang fører tilsyn på grundlag af den ophævede tilladelse, således at Miljøstyrelsen alene håndhæver overtrædelser af den ophævede tilladelses vilkår. Se i samme retning kommentaren til **MRF 2024.289 Mfk** samt Haugsted, Når forvaltningen tolererer lovovertrædelser, i Bryde Andersen m.fl. (red.), Festskrift til Peter Pagh, 2023, s. 279 ff. For afledning af vejvand illustreres samspillet mellem miljøbeskyttelseslovens § 28 og VVM-tilladelser efter miljøvurderingslovens § 25 af flere nye afgørelser, hvor ophævelsen af tilladelsen blev udsat, jf. bl.a. **MRF 2024.271 Mfk** og **MRF 2024.276 Mfk**. Hvis nævnet skulle have fulgt den juridiske begrundelse for at udsætte ophævelsen i de to sidstnævnte sager, er det uforståeligt, at nævnet ikke udsatte ophævelsen af tilladelsen til Holsted Renseanlæg, men omvendt kan anføres, at der ikke ses noget lovgrundlag for, at klagenævnet kan udsætte en ophævelse af en ugyldig afgørelse, og at det derfor er mere nærliggende at anse retsvirkningen af den ugyldige afgørelse som et spørgsmål, der henhører under tilsynsmyndigheden, som lovligt kan tage hensyn til, at der søges en retlig lovliggørelse.

Ophævelse og hjemvisning i sag om udledning af rensed spildevand til Holsted Å i Vejen Kommune

Sag: 20/00460

Dato: 18. december 2024

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 1, jf. § 91, stk. 1.^[1]

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Vejen Kommunes afgørelse af 28. november 2019 om tilladelse til udledning af rensed spildevand fra Holsted Renseanlæg på matr. nr. [Matrikelnummer1] til Holsted Å og hjemviser sagen til fornyet behandling.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet^[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.^[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. miljøbeskyttelseslovens § 101, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 30. december 2019 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af Danmarks Sportsfiskerforbund.

Klager har den 4. februar 2020 fremsendt supplerende bemærkninger til klagen.

Klager har navnlig anført, at

- projektet skal habitatkonsekvensvurderes, idet der er tre dambrug i nærheden, der også udleder organisk materiale, som ikke har en miljøgodkendelse,
- kommunen ikke har inddraget de kumulative påvirkninger af udledningerne af organisk materiale fra de tre dambrug samt Brørup Renseanlæg,
- kommunen har ikke sikret tilstrækkeligt mod forringelser af tilstanden i Holsted Å, og
- kommunen ikke har dokumenteret, at det vil være uforholdsmæssigt dyrt at nedbringe udledningen af organisk materiale yderligere.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.3.

2. Sagens oplysninger

2.1 Natur- og planforhold

Sagen omhandler Holsted Renseanlægs udledning af rensset spildevand til Holsted Å ved strækningen c00078. Holsted Å løber til Sneum Å og videre til Vadehavet.

Det fremgår af bilag 1 til miljømålsbekendtgørelsen,^[4] jf. bekendtgørelsens § 3, nr. 1, at Holsted Å på strækningen c00078 er målsat til god økologisk tilstand og god kemisk tilstand.

Desuden fremgår det af MiljøGIS for offentliggørelse af vandområdeplaner 2021-2027,^[5] at Holsted Å på strækningen c00078 har god økologisk tilstand for så vidt angår kvalitetselementet smådyr, mens tilstanden for alle øvrige kvalitetselementer er ukendt, samt at den kemiske tilstand på strækningen er ukendt.

Det fremgår af Arealinformation på Danmarks Miljøportal,^[6] at Holsted Å ligger inden for Natura 2000-område nr. 90 Sneum Å og Holsted Å, der består af habitatområde H79. Det fremgår af den gældende Natura 2000-plan,^[7] at udpegningsgrundlaget bl.a. består af bæklampret (1096), flodlampret (1099), havlampret (1095), laks (1106) og snæbel (1113). Snæbel er desuden optaget på habitatdirektivets^[8] bilag IV.

2.2 Den påklagede afgørelse

Vejen Kommune har den 28. november 2019 meddelt tilladelse til udledning af rensset spildevand fra Holsted Renseanlæg til Holsted Å.

Det fremgår af afgørelsen, at renseanlægget er etableret i 2014, og at den nye tilladelse erstatter den tidligere tilladelse fra 2014. Ifølge afgørelsen bliver kravværdien for organisk materiale målt som BI5 hævet fra 3,2 mg/l til 4,7 mg/l. Dette er ifølge kommunen nødvendigt, idet det ikke har været muligt at overholde kravværdien på 3,2 mg/l i den tidligere tilladelse. Kommunen har oplyst, at den faktiske udledning har ligget mellem 3,5 mg/l i 2015 og 4,8 mg/l i 2017, og at kravet kun er blevet overholdt i 2018. Ifølge kommunen vil det være uforholdsmæssigt dyrt at rense yderligere for at overholde et udlederkrav på 3,2 mg/l.

Det fremgår endvidere, at den nye tilladelse indebærer nedlæggelse af renseanlæggene ved Hovborg og Lindknud, og at spildevandet fra disse renseanlæg i stedet tilsluttes Holsted Renseanlæg.

Vejen Kommune har vurderet at projektet hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, og at projektet ikke vil kunne beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for dyrearter optaget i habitatdirektivets bilag IV eller ødelægge plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV.

Vejen Kommune har ved vurderingen af projektet i sig selv lagt vægt på, at den maksimale udledning fra renseanlægget er 150 l/s (døgnmax), og at Holsted Å har en medianminimumvandføring på 710 l/s, hvorfor der sker en fortynding, der resulterer i en koncentration af BI5 på ca. 1 mg/l, svarende til vejledende krav til udledning for dambrug efter dambrugsbekendtgørelsen. Desuden har kommunen lagt vægt på DVFI-målinger fra en vandløbsstation henholdsvis opstrøms og nedstrøms udledningspunktet, der viser, at værdien ikke er faldet under 5 i årene 2014-2019, hvor renseanlægget ikke kunne overholde udlederkravet på 3,2 mg/l. Dette indikerer ifølge kommunen, at en øget udledning af organisk materiale fra renseanlægget ikke er et problem for Holsted Å.

Ved vurderingen af projektets påvirkning sammenholdt med andre projekter har Vejen Kommune inddraget udledningerne af organisk materiale fra tre nærtliggende dambrug. Kommunen har vurderet, at disse tre dambrug samlet udleder 33.336 kg BI5 årligt til Holsted Å. På baggrund af et notat fra Aarhus

Universitet[9] har kommunen vurderet, at det i de fleste tilfælde er risikabelt at øge BI5-udledningen, så stofbelastningen samlet overstiger 1,5 mg/l som gennemsnit i vandløbet over året. Kommunen har dog lagt vægt på, at de tre dambrug senest ved udgangen af december 2026 skal overgå til udløbskontrol, hvorefter de samlede udledninger af organisk materiale fra dambrugene vil blive reduceret til 19.375 kg som følge af vilkår stillet i dambrугenes nye miljøgodkendelser. Denne positive effekt vil efter kommunens opfattelse kompensere for betydningen af en lidt forøget udledning af organisk materiale fra Holsted Renseanlæg.

I forhold til overholdelsen af vandrammedirektivet[10] har Vejen Kommune henholdt sig til vurderingen efter habitatbekendtgørelsen.

2.3 Klagens indhold

Klager har anført, at projektet skal habitatkonsekvensvurderes, idet to af de nærtliggende dambrug først er blevet miljøgodkendt i 2019, og at det ene dambrug stadig ikke er miljøgodkendt. Efter klagers opfattelse er det ikke muligt for dambrugene at forblive på foderkvoteregulering til udgangen af 2026.

Klager er desuden af den overbevisning, at kommunen ikke har inddraget udledningerne fra de tre dambrug samt Brørup Renseanlæg i sin vurdering, og at kommunen heller ikke har anvendt forsigtighedsprincippet.

Derudover er klager ikke enig i Vejen Kommunes vurdering af overholdelsen af vandrammedirektivet. Klager har påpeget, at da den tidligere udledningstilladelse fra 2014 blev meddelt, blev spildevandet fra et slagteri samt fra to nu nedlagte renseanlæg tilsluttet Holsted Renseanlæg, og at der herefter er sket et fald i den målte DVFI-værdi fra 7 til 5-6. Kommunen burde derfor inden meddelelsen af den nye tilladelse undersøge årsagen til forringelsen i DVFI. Klager mener ikke, at kommunen har sikret, at udledningen ikke vil medføre en forringelse af tilstanden i Holsted Å eller hindre opfyldelse af målet om god økologisk tilstand. Klager har i denne forbindelse fremhævet, at der er fundet massive dannelser af lammehaler ved Brørup Renseanlæg i Tuelsbøl Bæk, der løber ud i Holsted Å. Klager har derudover påpeget, at kommunen ikke har omtalt miljømålene for kvalitetselementerne planter og fisk, og at den økologiske tilstand i kystvandene i Vadehavet er vurderet til at være mellem dårlig og ringe.

Derudover har klager krævet dokumentation for, at det vil være uforholdsmæssigt dyrt at nedbringe udledningen af organisk materiale yderligere.

Klager har den 4. februar 2020 supplerende påpeget, at Holsted Å er et af de få danske vandløb, der både er omfattet af vandrammedirektivet og udpeget som habitatområde med fem vandrende fisk som en del af udpegningsgrundlaget, herunder den udryddelsestruede snæbel. Klager har derudover henvist til rapporten "Status og grundig gennemgang af havbrugsområdet",^[11] som klager mener, at Vejen Kommune burde have fulgt ved behandlingen af sagen. Klager har desuden fremhævet to af Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelser vedrørende vurderingerne i henhold til habitatdirektivet.^[12]

2.4 Vejen Kommunes bemærkninger til klagen

Vejen Kommune har den 20. januar 2020 til klagen navnlig anført, at der ikke er krav om en fuld habitatkonsekvensvurdering, blot fordi de tre nærtliggende dambrug ikke tidligere er blevet miljøgodkendt. Kommunen har desuden bemærket, at kommunen er i gang med at udrede baggrunden for tilstedeværelsen af lammehaler ved Brørup Renseanlæg.

2.5 Nye oplysninger under sagens behandling

Vejen Kommune har den 26. oktober 2023 på Miljø- og Fødevareklagenævnets foranledning oplyst, at de øgede renseforanstaltninger ved de tre nærtliggende dambrug endnu ikke er blevet realiseret. Kommunen har desuden oplyst i forhold til de tre dambrug, at Gørklint Dambrug er blevet nedlagt, at Hulkær Dambrug for nuværende ikke er i drift på grund af fiskesygdommen IHN, og at Præstkær Dambrug ligeledes i en periode har været ude af drift på grund af IHN, men at dambruget nu er i drift, dog med mindre produktion end hidtil.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

Tilladelsen til udledning af rensat spildevand er meddelt efter miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 1.

Det følger af habitatbekendtgørelsens[13] § 6, stk. 1, jf. § 7, stk. 6, nr. 5, at før der kan meddeles tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 1, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. De projekter, der omfattes af kravet om vurdering, er projekter, som ikke direkte er forbundet med eller nødvendige for Natura 2000-områdets forvaltning. Vurderingen skal fremgå af afgørelsen, jf. bekendtgørelsens § 6, stk. 4.

Det følger endvidere af habitatbekendtgørelsens § 10, stk. 1, nr. 1, jf. § 7, stk. 6, nr. 5, at der ikke kan meddeles tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 1, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a. Vurderingen skal fremgå af afgørelsen, jf. bekendtgørelsens § 10, stk. 2.

Derudover følger det af indsatsbekendtgørelsens[14] § 8, stk. 3, at myndigheden kun kan træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen ikke vil kunne medføre en forringelse af overfladevandområdet eller grundvandforekomstens tilstand, og ikke vil kunne hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

Efter indsatsbekendtsbekendtgørelsens § 8, stk. 5, skal omfanget af den samlede påvirkning af overfladevandområdet eller grundvandforekomsten fra øvrige kilder, herunder fra godkendte, endnu ikke gennemførte projekter og aktiviteter, tages i betragtning ved vurderingen efter bestemmelsens stk. 3.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at Vejen Kommune i forbindelse med behandlingen af sagen ikke har foretaget tilstrækkelige vurderinger af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt eller kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a, eller om projektet vil kunne medføre en forringelse af tilstanden i eller kan hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål for Holsted Å.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har herved lagt vægt på, at Vejen Kommune i sine vurderinger har forudsat, at der i 2027 vil opnås en reduktion i udledningen af organisk materiale fra de tre nærtliggende dambrug, der vil kompensere for den yderligere udledning af organisk materiale fra Holsted Renseanlæg. Efter nævnets opfattelse er det uvist, om denne reduktion vil blive realiseret, og desuden har kommunen ved vurderingerne ikke forholdt sig til en eventuel påvirkning i den mellemliggende periode. Nævnet har desuden lagt vægt på, at kommunen kun har taget udledningerne af organisk materiale fra de tre dambrug i betragtning, men ikke udledninger af organisk materiale fra øvrige kilder, herunder Brørup Renseanlæg som anført af klager.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker i forhold til det af Vejen Kommune anførte om, at der med en udledning på maksimalt 150 l/s til Holsted Å, der har en medianminimumvandføring på 710 l/s, vil ske en fortynding, at dette ikke tager højde for den allerede forekommende koncentration af organisk materiale i vandløbet. I forhold til det af kommunen anførte om, at den forhøjede udledning af organisk materiale fra Holsted Renseanlæg i perioden 2014-2019 ikke har medført et fald til under 5 i den målte DVFI-værdi umiddelbart opstrøms og nedstrøms udledningspunktet, bemærker nævnet, at den faktiske udledning af organisk materiale (udtrykt som BI5) fra Holsted Renseanlæg i perioden ifølge sagens oplysninger ikke i alle årene har været 4,7 mg/l, som der med den aktuelle afgørelse meddeles tilladelse til. Kommunen har med betragtningen derudover ikke forholdt sig til, om der kan være problemer med forhøjede koncentrationer af organisk materiale på vandløbsstrækninger længere nedstrøms. Nævnet bemærker desuden, at det er uden betydning for den aktuelle sag, om det efter kommunens vurdering er uforholdsmæssigt dyrt at nedbringe udledningen af organisk materiale yderligere, idet et sådant hensyn kun kan inddrages i forbindelse med en eventuel anvendelse af fravigelses- eller undtagelsesbestemmelserne.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder på denne baggrund, at Vejen Kommune har tilsidesat forpligtelsen i habitatbekendtgørelsens § 6 og § 10 og indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, idet kommunen ikke i tilstrækkelig grad har vurderet tilladelsens mulige påvirkning af Natura 2000-områder og yngle- og rasteområder for bilag IV-arter, samt om tilladelsen kan forringe den økologiske tilstand i Holsted Å eller hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål. Kommunens afgørelse lider dermed af en retlig mangel, hvorfor nævnet ophæver kommunes afgørelse og hjemviser sagen til fornyet behandling.

3.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Vejen Kommunes afgørelse af 28. november 2019 om tilladelse til udledning af rensed spildevand fra Holsted Renseanlæg på matr. nr. [Matrikelnummer1] til Holsted Å og hjemviser sagen til fornyet behandling.

[1] Lovbekendtgørelse nr. 1093 af 11. oktober 2024 om miljøbeskyttelse.

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

[4] Bekendtgørelse nr. 819 af 15. juni 2023 om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster.

[5] Se link til Miljøgis for offentliggørelse af vandområdeplaner
<https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3-2022>.

[6] Se link til Arealinformation på Danmarks Miljøportalen:
<https://arealinformation.miljoportal.dk/html5/index.html?viewer=distribution>.

[7] Se link til Natura 2000-plan 2022-2027 for Natura 2000-område nr. 90:
<https://mst.dk/media/1qnb1ot3/n90-natura-2000-plan-2022-27-sneum.pdf>.

[8] Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer (habitatdirektivet).

[9] Udkast til baggrundsnotat til Miljøstyrelsen fra Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet, Afdeling for Ferskvandsøkologi og Forskning, Overvågnings- og rådgivningssekretariatet. Esben A. Kristensen, Peter Wiberg-Larsen og Lars M. Svendsen. Maj 2011.

[10] Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger.

[11] Status og grundig gennemgang af havbrugsområdet. Miljøministeriet. December 2019.

[12] Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelser af 21. februar 2019 i sagsnummer NMK-42-00491 og 13. marts 2018 i sagsnummer NMK-10-00904.

[13] Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

[14] Bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Lovområder:

Miljøbeskyttelsesloven